

LINII DIRECTOARE ALE INSTITUTULUI INTERNAȚIONAL AL OMBUDSMANULUI – IOI PRIVIND SPRIJINIREA COLEGIILOR AFLAȚI SUB AMENINȚARE

adoptate de Consiliul de Administrație al IOI, la Bangkok, noiembrie 2016

SCOP

Scopul acestor linii directoare este de a stabili principii și cursuri de acțiune în vederea coordonării sprijinului IOI acordat Ombudsmanilor care se află sub amenințare, care se confruntă cu represalii sau care operează în circumstanțe dificile. IOI este conștient că aceste amenințări apar adesea în contexte în care drepturile omului se confruntă cu provocări în multe țări. Acesta este un alt motiv pentru a răspunde și a contribui la consolidarea instituțiilor de control democratic așa cum sunt Ombudsmanii. Mai ales atunci când democrația este slăbită, subminată sau este amenințată, IOI vede necesitatea de a sprijini organele de supraveghere democratică, cum ar fi Ombudsmanul, pentru a proteja cetățenii. Liniile directoare oferă o prezentare generală a opțiunilor de asistență disponibile și clarifică procedurile care trebuie urmate în astfel de cazuri.

PRINCIPIILE DE BAZĂ

IOI recunoaște necesitatea generală ca una din sarcinile sale de bază să fie sprijinirea instituțiilor membre amenințate. IOI recunoaște, în plus, importanța creșterii gradului de conștientizare a membrilor săi și a încurajării acestora să contacteze IOI ori de câte ori sunt îngrijorați de o posibilă amenințare la adresa instituției lor sau a altei instituții Ombudsman.

Caracterul particular al problemei necesită acțiuni **imEDIATE** sau **în timp util**. Este esențială o procedură accelerată pentru redactarea, aprobarea și diseminarea declarațiilor sau luarea de măsuri.

Coordonarea și comunicarea oricăror acțiuni în toate etapele procesului este de extrem de importantă; în special în relația cu instituția Ombudsman în cauză.

Atunci când sprijină un membru aflat în impas, IOI își va respecta valorile și principiile și va aplica principiul „*a nu face rău*”. În acest sens, IOI va lua în considerare **contextul național** existent și alte elemente contextuale. Poate fi necesară o anumită flexibilitate, iar discreția va fi exercitată ori de câte ori este necesar.

Acele instituții (membri cu drept de vot sau fără drept de vot) care ar putea fi amenințate și care au nevoie de ajutorul IOI trebuie să fie independente și să îndeplinească cerințele statutului IOI, indiferent de categoria lor de membru.

DEFINIȚIE

Amenințările la adresa instituțiilor Ombudsman se prezintă sub diferite forme, dar au un numitor comun: Acestea reprezintă un răspuns direct la activitatea Ombudsmanilor de soluționare a petițiilor și la eforturile lor de a proteja drepturile omului și de a combate corupția.

În sensul prezentului ghid, „Amenințările” ar trebui definite astfel: Orice acțiune care vizează, direct sau indirect, o instituție a Ombudsmanului sau un titular al mandatului de Ombudsman și care ar putea pune în pericol funcționarea independentă și exercitarea funcțiilor Ombudsmanului.

O listă mai detaliată și neexhaustivă a modului în care Ombudsmanii pot fi supuși unor presiuni sau obstacole în exercitarea independentă și obiectivă a mandatului lor poate fi găsită în anexa I.

PROCEDURI / CURSURI DE ACȚIUNE

1) Identificarea problemei

Necesitatea sprijinului IOI pentru un membru aflat la ananghie poate fi identificată și adusă la cunoștința secretariatului general IOI de către:

- instituția membră în sine
- președintele regional respectiv
- o altă instituție Ombudsman din regiune
- un membru al Comitetului executiv al IOI
- un membru al Consiliului de administrație al IOI
- știri / media

2) Evaluarea situației

Pentru a-și consolida poziția și a avea argumente de fond la îndemână, IOI va aduna cât mai multe informații de bază din cât mai multe surse diferite. În acest sens, IOI va lua în considerare faptul că – în funcție de caz – vor fi necesare proceduri accelerate. Surse diferite pentru a dezvolta o opinie bine informată sunt:

- instituția membră în cauză
- puncte de contact imparțiale (de exemplu, ambasade cu sediul în țara respectivă)
- un coleg Ombudsman din regiune
- societatea civilă

3) Selectarea unui curs de acțiune adecvat

După consultarea președintelui regional respectiv, Secretariatul general al IOI va prezenta datele cazului Comitetului executiv al IOI pentru a decide cu privire la cursul adecvat de acțiune. Decizia este luată în strânsă cooperare cu membrul care are nevoie de sprijin și cu acordul acestuia. La selectarea acțiunii adecvate, se acordă atenția cuvenită următoarelor:

- se ia în considerare interesul superior al membrului în cauză
- se iau în considerare aspectele sensibile pentru fiecare caz în parte
- evaluarea contextului național existent
- identificarea altor elemente contextuale (de exemplu, evoluțiile politice bilaterale)
- se iau în considerare posibilele consecințe neintenționate
- se acționează cu flexibilitate și discreție atunci când este necesar

4) Luarea de măsuri pentru a sprijini instituția membră

Scrisorile oficiale și declarațiile emise de IOI vor fi semnate de președintele IOI și de secretarul general al IOI. Dacă este solicitat și / dacă este considerat util, va fi inclusă și semnătura președintelui regional respectiv și / sau a unei organizații regionale.

- scrisoare internă de la IOI către guvern / parlament etc. (pentru a asigura o acțiune accelerată și mai discretă)
- scrisoare deschisă adresând problema organismului în cauză
- declarație deschisă pentru a exprima îngrijorarea IOI (pentru atenția publicului larg, de exemplu, publicarea pe site etc.)
- cooperarea și coordonarea acțiunii cu părțile interesate naționale sau regionale relevante (de exemplu, asociațiile și rețelele regionale ale Ombudsmanului)
- implicarea partenerilor internaționali (de exemplu, ONU, OHCHR, Banca Mondială etc.)
- înființarea unei Comisii de anchetă care să culeagă dovezi, în țara în cauză, dacă este necesar, și să raporteze Comitetului executiv
- trimiterea unei delegații IOI pentru a studia problema pe teren
- transmiterea unui comunicat de presă
- elaborarea și publicarea unui raport privind situația, cu recomandări ale IOI

1) Caz adus în atenția secretarului general al IOI

De către:

- însăși instituția Ombudsmanului
- Președinte regional
- altă instituție Ombudsman
- Membru al Comitetului executiv IOI
- Membru al consiliului de administrație al IOI
- articole de presă / știri

2) Secretarul general al IOI evaluează situația

- dacă nu a fost deja invitat de instituția Ombudsmanului aflată în pericol, secretarul general va stabili, ca prim pas, contactul cu instituția în cauză

- consultă președintele regional respectiv
- contactează actori imparțiali și credibili de la fața locului (de exemplu, ambasade, societatea civilă etc.)
- ia în considerare implicațiile politice

3) Secretarul general al IOI pregătește fișa cazului și sugerează cursuri de acțiune Comitetului executiv *

* în strânsă cooperare cu instituția Ombudsmanului amenințată și cu președintele regional respectiv

4) Comitetul executiv IOI decide asupra acțiunii adecvate

5) Secretariatul General IOI implementează decizia Comitetului executiv al IOI

- scrisoare internă
- scrisoare deschisă
- declarație deschisă
- cooperarea cu părțile interesate relevante
- implicarea partenerilor internaționali

ANEXA I - Posibile amenințări la adresa instituțiilor Ombudsman¹

- restricții privind bugetul sau personalul
- revocarea ilegală a titularului de mandat
- nenumirea unui nou titular
- presiune politică asupra titularilor
- acuzații incorecte asupra titularului, care au dus la arestarea acestuia
- modificări organizaționale (de exemplu, fuziuni necorespunzătoare)
- schimbări de mandat sau statut, inițiative legislative care ar putea avea impact asupra instituției
- reducerea independenței formale
- medii politice instabile
- defăimarea titularilor și / sau a personalului (de exemplu, în campaniile media)
- hărțuirea administrativă sau judiciară
- atacuri asupra titularilor și / sau a personalului (verbal, scris sau fizic)
- rele tratamente aplicate titularilor și / sau personalului
- amenințări cu moartea pentru titulari și / sau personalul instituției
- .....

ANEXA II - Lista potențialilor părți interesate și a partenerilor internaționali²

- asociații regionale ale Ombudsmanului
- ONU / OHCHR
- GANHRI (și rețelele sale regionale relevante)
- Banca Mondială
- Consiliul European
- Uniunea Europeană / Comisia Europeană / Parlamentul European
- ODIHR / OSCE
- .....

¹ Aceasta este o listă neexhaustivă care va fi completată la nevoie

² Aceasta este o listă neexhaustivă care va fi completată la nevoie